

חיי שרה (385)

אברהם בזה שברך את הכל, רק לאחר שנתברכו הכל, נחשבת ברכה זו לאברהם כברכת שלו. *ספר "קדושת לוי"*

לפוס צערה אגרא

וַיֵּרַץ הָעֶבֶד לִקְרֹאתָהּ

לפי שראה שעלו המים לקראתה (רש"י)

יש להקשות, מדוע כאשר רבקה הלכה לשאוב מים עבור אליעזר והגמלים, לא מצינו שהמים עלו לקראתה, והייתה צריכה לטרוח בהבאתם, מה שאין כן כששאבה עבור צרכי ביתה? ביאר רבי לוי יצחק מברדיטשוב בספרו "קדושת לוי", שכל זמן שרבקה שאבה לצורך עצמה, עלו המים לקראתה, אבל כאשר הלכה לשאוב עבור אליעזר לגמול עמו חסד, כאן צריכה היתה לטרוח על מנת להגדיל את שכר המצוה, שכל העוסק במצוה ומתאמץ בה מתרבה זכרו. יסוד זה מצינו גם בדברי הרמב"ן בפרשת נח (ו), לגבי הכנסת החיות הטהורות שנעשתה על ידי נח, ולא באו מעצמם אל התיבה, וז"ל: ועל דעת כן היה, שבאו מכולם שנים זכר ונקבה מעצמם, ונח הוסיף להביא מן הטהורים ששה זוגות, כי הבאים להנצל באו מעצמם, ואשר לצורך קרבן טרח במצוה.

ספר "להתענג בתענוגים"

רבקה לא ציפתה

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּלוּ הַגְּמָלִים לְשָׂתוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ נָזֶם זָהָב בְּקַע מִשְׁקָלוֹ (כד.כב)

רואים אנו שרק "כַּאֲשֶׁר פָּלוּ הַגְּמָלִים לְשָׂתוֹת", אז וַיִּקַּח הָאִישׁ נָזֶם זָהָב בְּקַע מִשְׁקָלוֹ". ומדוע המתין אליעזר עד שהגמלים יגמרו לשתות? הן לכאורה באותה רגע שרבקה אמרה: "שתה וגם לגמליך אשקה", היה עליו להכיר ולהעניק לה את התכשיטים? אלא, אומר הספורנו: אליעזר המתין עד שתתן לשתות לכל העבדים ולכל הגמלים, כדי לראות האם אחרי שהיא תגמור, היא תבקש איזו טובה תמורת עבודתה. ולא דוקא מתנה יפה, אלא אפילו תמתין לקבל איזו מחמאה על מעשיה הכבירים. אבל רבקה לא נהגה כך, ומיד כשסיימה את עבודתה, היא הסתובבה ופנתה ללכת הביתה כאילו לא עשתה דבר. היא לא הרגישה כלל שעשתה משהו! איזו גדלות מופלאה! רב פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון"

כוחו של מושל: וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי (כד. לד) העיר הגאון רבי אברהם יפה"ן זצ"ל שמצינו שהתורה מתארת את אליעזר עבד אברהם כ"המושל", "המושל בכל אשר לו". אכן אליעזר היה יד ימינו של אברהם אבינו בכל הענינים, גם ברוחניות היה תלמידו הגדול שדלה והשקה מתורתו לאחרים וגם ממונה על כל אשר

אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מְאֹה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנִים שָׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה (כג.א)

יש להבין מהו כפל הלשון, "וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה", "שָׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה". כך יש לפרש, אמרו חז"ל שע"י בשורת העקידה פרתה נשמתה של שרה ומתה, והנה לפי"ז יעלה על דעתנו לומר שמתה קודם זמנה ולא השלימה שנותיה הקצובים לה, והרי הקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחודש לחודש? לזה תזרה התורה ואמרה "שָׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה", להודיע שאלו הן שנותיה הקצובות לה ולא נחסר מהם מאומה. והוא מה שדרשו חז"ל על שרה אמנו את הפסוק "יודע ה' ימי תמימים" כשם שהם תמימים כך שנותיהם תמימות, לומר, שלא נחסר משנותיה כלום, וגם לולי בשורת העקידה היתה מתה שרה באותה שעה. ונראה לפי זה לתרץ מה ששואלים איך מתה שרה ע"י בשורת העקידה הרי שלוחי מצוה אינם נזוקים, וכיון שאברהם היה בשליחות הקב"ה לעשות מצוה איך נגרם לו מזה נזק ומתה אשתו? ולפי הנ"ל מיושב היטב דבאמת הגיע זמנה למות אלא שהקב"ה גלגל שע"י מצות העקידה מתה אבל לא שמעשה עקידה גרם לה למות. *אוצרות התורה*

וַיָּבֹא אַבְרָהָם לְסֹפֵד לְשָׂרָה וְלִבְפֶתָחָהּ (כג. ב)

נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה, וכמעט שלא נשחט, פרתה נשמתה ממנה ומתה (רש"י). ולכאורה יש לעיין: הרי קימא לן (פסחים ה): שלוחי מצוה אינם ניזוקין, ואיך מתה שרה על ידי המצוה. וכן קשה בדברי הגמרא (שבת קיח:): אמר רבי יוסי, יהיה חלקי ממתי בדרך מצוה, הרי העוסקים במצוה אינם ניזוקין, ואיך ימות בדרך מצוה. יש לומר: דשלוחי מצוה אינן ניזוקין, היינו שהמצוה לא תגרום להם שום נזק. אבל אם הגיע זמנו למות בלאו הכי, אם כן אדרבה, זכות היא לו שמסבבין מן השמים מיתתו על ידי המצוה, דהוי כמוסר נפשו על קידוש השם. *ספר "שבענו מטובך" רב חיים קניבסקי זצ"ל*

וְה' בִּרְךְ אֶת אַבְרָהָם בְּפֶל (כד. א)

הצדיק האמיתי אינו מתפלל רק על עצמו, כי אם על הכלל כולו, ואף אם הוא מתברך, הרי אין זה נחשבת ברכה בעיניו, אם לא נתברך יחד אתו הכלל כולו. ממילא כשרוצים לשלוח לצדיק ברכה מן השמים, הרי בזכותו יש לשלוח ברכה גם בשביל הכלל. וזהו כוונת הכתוב: "וְה' בִּרְךְ אֶת אַבְרָהָם בְּפֶל", השם יתברך ברך את

והאדם מתרעם אז על עוניו ומצבו השפל, ואינו יודע שדווקא השעות הקשות הללו הן הן שתשפיענה עליו שפע כל טוב ובנים מוצלחים ויראים.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

הלכה: עיקר וטפל: טפל הנאכל לפני העיקר

כשיש לפני האדם עיקר וטפל, אסור לו להקדים אכילת הטפל לפני העיקר, משום שצריך לברך עליו והרי זו ברכה שאינה צריכה, שהרי תיכף ומיד יכול לפוטרו בברכת העיקר. כגון שרוצה לאכול קוטג' עם הפריכיות, לא יברך שהכל על מעט קוטג' משום שיכול לפוטרו תיכף בברכת הפריכיות.

ספר "הליכות ברכות רב אופיר מלכא שליט"א"

פתגם: אל-יקנא לבך, פתשאים: פי אם-ביןך את ה', פל-היום.
ספר "משלי"

חקירה: קים ליה בדרכה מיניה

החייב הקל חל והחייב החמור פטר ממנו, או שהחייב הקל לא חל כלל. (בית זבול ח"ב ד-ו)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מדד לו כמידתו: שדכן נכנס אצל כפרי אמיד והציע לו שידוך לבנו, בתו של כפרי פלוני. נעלב הלה והגיב ברוגזה: איך אתה מעז להציע לי בת של כפרי פשוט! למחר בא אותו שדכן והצעה חדשה בפיו, בתו של הרב בעיר הקרובה. קרנו פני הכפרי מרוב התלהבות: זהו שידוך נאה, אבל מה אמר הרב על כך? הרב אמר לי בדיוק אותן מלים שאמרת לי אתמול, כאשר הצעתי לך את בתו של אותו כפרי.

ספר "חד וחלק" חלק ב'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, מאיר חיים בן גבי זוירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'יות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. **זיווג הגון:** נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה:** נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת:** ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. אמיל חיים בן עוז עזיזה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה.

לו ועתה מינהו אפוטרופוס על כל נכסיו עבור יצחק. והנה בבואו לבית בתואל ולבן נכנס ומציג עצמו בענווה: **"עָבַד אֲבְרָהָם אֲנֹכִי"**. לכאורה, לתועלת הענין היה אמור לספר שהוא תלמידו הגדול, האפוטרופוס על בנו, ושזה עתה קפצה לו הדרך. הסברה אף נותנת שדבר זה היה תורם להצלחת השידוך. וכי מילתא זוטרתא היא, שהרי לא בא לפניהם אחד מן השוק, אלא אדם מכובד. אולם אליעזר, חניכו הגדול של אברהם נוהג בענוה ופשטות, בלי שום גינונים ושום חשבונות ומתאר את עצמו כ**"עָבַד אֲבְרָהָם"**. לא פלא שהתורה מכנה אותו דוקא בתואר **"המושל"**, כי זהו המושל האמיתי בתאוות המדומות של עולם השקר. **ספר "לתתך עליון"**

וְעַתָּה אִם יִשְׁכַּם עֲשִׂים חֶסֶד וְאֶמֶת....וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מַה יֵּצֵא הַדְּבָר (כד.מט.ג)

למה התחנן כל כך אליעזר בפני לבן ובתואל? והרי אברהם היה אדם מפורסם ועשיר. אלא שכבר היתה ידוע בעולם הנבואה בדבר עתידם של זרע אברהם: **"ויענו אותם ארבע מאות שנה"**, ולא רצו בתואל ולבן שלזרעם יארע עתיד זה. אבל כשנודע להם **"מה יצא הדבר"**: **"לא נוכל דבר אליך רע או טוב"**
ספר "מאורה של תורה"

אַחַתְנּוּ אֶת הַי לְאַלְפֵי רַבְּכָה (כד.ס)

הנה אמרו חז"ל (סהנדרין קה): על בלעם, מברכותיו של אותו רשע ניכר מה שהיה בלבו לקללם, ופירשו בו שבאמת טמונים קללות בדברי בלעם, אלא שהקב"ה הפך את הקללה לברכה. ונראה דגם בברכת לבן טמונה מחשבה בלתי זכה, כי אמרו (ב"ה קי): רוב בנים דומים לאחי האם. וזה שאמר לבן: **"אַחַתְנּוּ אֶת"**, וממילא אנכי אחיך. ולפי זה אם בניך ילכו אחר אחי האם יהיו רמאים כמוני, וכיון שכן על כן שמח אני לברכך שתהי **"לְאַלְפֵי רַבְּכָה"**, ויצאו ממך בנים רבים כוותי כדי שיתרבו רשעים בעולם. ולזה אמרו חז"ל שרבקה היתה עקרה כדי שלא יאמר לבן שמברכתו ילדה רבקה בנים, והפירוש הוא שלא רצה הקב"ה שיתקיימו דבריו שהבנים ילכו אחריו כמו רוב הבנים, אלא יהיו מהמיעוט בנים שאין הולכין אחר אחי האם. **ספר "מקח טוב"**

יִסְף אֲבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וַיִּשְׁמָה קְטוּרָה (כה.א)

הבה ונראה מה גדול כוחם של היסורים, והשפלות הבאה בעקבותיהם. שתי פעמים נדווגה הגר לאברהם. האחת, בהיותה שפחת שרה, והשנייה כ**"קטורה"** כאשה חשובה, שמעשיה נאים כקטורת. מהזיווג הראשון, זכתה הגר להוליד ישמעאל, שהוליד שנים עשרה נשיאים חשובים, ובסוף ימיו חזר בתשובה. ואילו כאשר נישאה קטורה, היא הגר, לאברהם, והיתה לו לאשה ממש, זחה עליה דעתה, וילדה קוצים ובזויים ושפלים ביותר. מוסר השכל נורא למדנו כאן. במהלך חייו של אדם מזמנים לפניו מצבים קשים ושעות קשות, ויש

